

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 861

van **MAAIKE DE VREESE**

datum: 15 juni 2023

---

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Terreurslachtoffers - Ondersteuning

Op 22 maart 2023 hebben we de slachtoffers van de aanslagen door IS in Brussel herdacht. Het was dan exact 7 jaar geleden dat 32 mensen om het leven kwamen in de luchthaven van Zaventem en het metrostation Maalbeek. Er raakten bijna 700 mensen gewond. Op 30 november 2022 is het proces over de aanslagen eindelijk gestart. De slachtoffers hebben daar zeer lang op moeten wachten. Tijdens het proces krijgen de slachtoffers te maken met onder andere juridische vragen en hun rol in een monsterproces. Voor onze justitieassistenten is het dan ook een enorme taak om ondersteuning te leveren aan de slachtoffers. Eind juli wordt normaal de uitspraak bekendgemaakt over de schuld. Het debat over de strafmaat zou in september plaatsvinden.

Het is daarom goed dat we periodiek de Vlaamse ondersteuning in kaart brengen. Naar aanloop van het belangrijke proces heeft de minister ruim op voorhand de nodige voorbereidingen getroffen om de slachtoffers te ondersteunen. Voor het proces werd er meermaals contact opgenomen met alle slachtoffers om hen goed voor te bereiden. Om de slachtoffers tijdens het proces te ondersteunen, heeft de minister ook voor extra personeelscapaciteit gezorgd. Er werd een pool van 38 justitieassistenten samengesteld die in een beurtrol aanwezig zijn tijdens het proces. Daarvoor werden 25 extra tijdelijke justitieassistenten aangeworven. Op die manier garanderen we dat de slachtoffers worden bijgestaan door ervaren justitieassistenten in deze moeilijke periode van hun leven.

Op 17 juni 2022 en op 17 januari 2023 peilde ik respectievelijk via schriftelijke vraag nr. 970 en via vraag om uitleg nr. 1072 naar de stand van zaken van de ondersteuning, het type vragen/steunverlening, buitenlandse slachtoffers en de personeelsinzet. Graag vraag ik hierbij de laatste stand van zaken.

Tot slot gaf de minister, als antwoord op mijn vraag om uitleg van 17 januari, toelichting over het incident in de kerstperiode. Toen wilde de voorzitter de justitieassistenten vervangen door de knuffelhond van de Brusselse politie. De minister heeft dat in samenwerking met haar Franstalige collega's kunnen tegenhouden.

1. Kan de minister toelichten hoe de steunverlening verloopt tijdens het proces? Welke types van ondersteuning worden er gevraagd door de slachtoffers? Kan de minister toelichten hoeveel vraag er is naar die ondersteuning? Zijn er in de loop van het proces nieuwe types van steunverlening aangevraagd? Zijn er naast de 686 slachtoffers die steun hebben aangevraagd, nog nieuwe aanvragen binnengekomen?

**Vlaams
Parlement**

2. Kan de minister extra toelichting geven over de huidige personeelsinzet? Volstaat het aantal justitieassistenten om de slachtoffers op te vangen? Hoeveel justitieassistenten zijn er dagelijks aanwezig op het proces?
3. Ter opvolging van het incident over het vervangen van justitieassistenten door een knuffelhond zou de minister nagaan of er een wettelijke verankering nodig is om de diensten van justitieassistenten te vrijwaren.

Welke stappen heeft zij ondertussen genomen? Wanneer is zij in overleg gegaan met haar federale collega's? Op welke manier zal zij zorgen voor een verankering om de dienstverlening van justitieassistenten te garanderen?

ANTWOORD

op vraag nr. 861 van 15 juni 2023

van **MAAIKE DE VREESE**

---

1. Het einde van het proces van de aanslagen komt in zicht. De justitieassistenten hebben er alles aan gedaan om ervoor te zorgen dat de ondersteuning van de slachtoffers in de meest ideale omstandigheden kon plaatsvinden. Ik ben hen dan ook heel erg dankbaar voor hun inzet de afgelopen 7 maanden.

De voorbije maanden hebben de justitieassistenten bijstand verleend tijdens de getuigenissen van slachtoffers en nabestaanden. Zoals altijd doen ze dat op maat van de slachtoffers.

Concreet betekent dit dat sommige slachtoffers de justitieassistent fysiek naast hen wilden hebben tijdens de getuigenis. Andere slachtoffers wilden liever alleen vooraan in de zittingszaal plaatsnemen, maar hadden met de justitieassistent een 'teken' afgesproken. Als het slachtoffer het te moeilijk zou krijgen, zou die bijvoorbeeld met een eenvoudig handgebaar de justitieassistent alsnog kunnen vragen om bijstand. Daarnaast hebben slachtoffers ook gevraagd om het dossier of nieuwe toegevoegde stukken te kunnen inkijken. We hadden hiervoor een aantal lokalen ingericht zodat deze inzage, ondanks de Justitia-setting, toch in een aangename en huiselijke omgeving kon plaats vinden. Ook hebben de justitieassistenten de voorbije maanden een aantal slachtoffers bijgestaan in hun zoektocht naar hun bezitting(en). Zo had de federale politie fotoboeken ter beschikking gesteld van de persoonlijke bezittingen die zijn achter gebleven in Maalbeek en op Zaventem. Op basis van de beschrijving van de slachtoffers werden de fotoboeken dan door justitieassistenten uitgepluisd. Als er een match was, werd er contact gelegd met de federale politie zodat de slachtoffers hun bezittingen terugkregen. Tenslotte waren de justitieassistenten ook dagelijks aanwezig in de zittingszaal om de slachtoffers en nabestaanden daar bij te staan, om verduidelijkingen te geven bij bepaalde proceshandelingen of om gewoon een luisterend oor te bieden.

2. Er waren 4 teams van 6 justitieassistenten die in een wekelijkse beurtrol werkten, met telkens nog eens een team dat in reserve klaarstond mochten er veel vragen komen. Aanvankelijk waren er elke dag 6 justitieassistenten en een coördinator aanwezig op het proces. Het team dat aanwezig was op het proces verzekerde ook de permanentie via telefoon en mail.

Gezien het lage aantal aanwezige slachtoffers hebben we beslist om na de getuigenissen van de slachtoffers en nabestaanden het aantal aanwezige justitieassistenten terug te schakelen naar 3 per dag, telkens opnieuw in een permanentiesysteem met de rest van het team en het reserveteam als back-up in geval dat nodig zou blijken. Deze 3 justitieassistenten namen ook de permanentie via telefoon en mail voor hun rekening.

Nu is de jury in beraad. We hebben geen idee wanneer de jury alle schuldvragen beantwoord zal hebben. Maar de beurtrol blijft ondertussen verder lopen. Het team dat bijvoorbeeld deze week 'van dienst zou zijn' op het proces staat deze week stand-by mochten we te horen krijgen dat de jury rond is met de vragen. Omdat de zitting over de schuldvraag ook in het weekend zou kunnen plaatsvinden, zullen de teams ook stand-by zijn in de weekends.

3. Zoals u weet hebben we na het incident met de knuffelhond samen met de Franstalige collega's een brief geschreven naar de voorzitter, met de vraag om op die beslissing terug te komen. Dit is gelukkig ook gebeurd.

We hebben deze brief nadien ook overgemaakt aan de procureur-generaal van Brussel, bevoegd voor slachtofferbeleid en aan de hoofdcoördinator van het expertisenetwerk slachtofferbeleid, waar ook Vlaanderen in zetelt. We hebben hun aandacht erop gevestigd dat het onaanvaardbaar was dat de tussenkomst van de justitieassistent zo in vraag konden worden gesteld, terwijl diens tussenkomst er net op gericht is om secundaire victimisering te vermijden. Het College van procureurs-generaal deelde onze verontwaardiging. Als reactie werd er een gezamenlijke brief gestuurd vanuit het College van Procureurs-Generaal, ondersteund door alle leden van het expertisenetwerk, inclusief Vlaanderen en Wallonië, naar de federale minister van Justitie met de vraag het recht op bijstand op zitting door een justitieassistent uitdrukkelijk in te schrijven in artikel 3bis van de Voorafgaande Titel van het wetboek van Strafvordering. Op die manier hebben we een wettelijke verankering van onze opdracht en kunnen zulke toestanden hopelijk in de toekomst vermeden worden.